
UDDANNELSE **2**

En europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring (EQF)	2
Planlagt OECD undersøgelse af lærere: OECD Teacher Survey	2
Nøglekompetencer for livslang læring	3

ARBEJDSMARKED **5**

Tema: Servicedirektivet	5
-------------------------	---

UDDANNELSE

EQF - EN EUROPÆISK REFERENCERAMME FOR KVALIFIKATIONER FOR LIVSLANG LÆRING

Kommissionen iværksatte i juni 2005 en omfattende høring af samtlige medlemslande og andre relevante aktører i forbindelse med Kommissionens arbejdsrapport ”På vej mod en europæisk referenceramme for kvalifikationer for livslang læring”.¹ Høringen blev officielt afsluttet i februar 2006 med en konference i Budapest arrangeret af Kommissionen. På konferencen blev de indkomne høringssvar diskuteret, og EQF’ens fremtid blev drøftet mellem repræsentanter fra medlemslandene og fra de sociale parter.

Kommissionen modtog ca. 120 høringssvar fra de forskellige høringssvarter. DLI har udtalt sig om EQF gennem to høringssvar til Undervisningsministeriet.² Langt størstedelen af høringssvarene udtrykte generel støtte til og velvilje over for ideen om, at skabe en europæisk kvalifikationsramme. Men samtidig var en stor del af høringssvarene også kritiske over for Kommissionens udkast til EQF. Særligt blev der udtrykt kritik af referencerammen, som især blev kritiseret for manglende enkelhed og den manglende fleksibilitet mellem faglige og sociale kompetencer.³ Ligeledes efterspurgte en stor del af høringssvarene en grundigere og mere udførlig gennemgang af flere af de begreber, som skal danne grundlag for EQF’en. Bl.a. blev begrebet *læringsresultater* fremhævet, som et begreb, som kræver yderligere granskning inden det anvendes i EQF’en.

Forslaget til en EQF behandles i skrivende stund af Europa-Parlamentets Udvalg for Beskæftigelse og Sociale Anliggender. Udvalget skal afgive sin betænkning til Kommissionen inden juli 2006. Herefter vil Kommissionen på baggrund af de indkomne høringssvar og Parlamentets betænkning sammenskrive et revideret udkast, som forventes at komme i september 2007.

21. april 2006/ds

NØGLEKOMPETENCER FOR LIVSLANG LÆRING

På topmødet i Lissabon 2000 blev det bestemt, at der på EU-niveau skulle udarbejdes en ”referenceramme for nøglekompetencer for livslang læring”. Beslutningen skal ses i lyset af den overordnede Lissabon målsætning om, at Europa i 2010 skal være den mest konkurrencedygtige vidensbaserede økonomi. Regeringslederne mente derfor, at det var nødvendigt at få lavet en redegørelse for de nye grundlæggende kompetencer og færdigheder, som de europæiske borgere skal besidde for at være i stand til at tilpasse sig globaliseringens krav og begå sig i en vidensbaseret økonomi. En arbejdsgruppe inden for rammerne af Uddannelse 2010 har siden 2001 derfor arbejdet med at udrede og fastlægge nøglekompetencer for livslang læring.

Resumé af Kommissionens forslag

¹ Se EUpDate 6/2005 for yderligere baggrund på <http://www.dlint.org/Nyhedsbreve/arkiv/2005/EUpDate6.pdf>

² Se <http://www.dlint.org/Det-mener-DLI/horingssvar.htm>

³ For uddybning: Se DLI’s høringssvar på <http://www.dlint.org/Det-mener-DLI/pdf/horing-EQF-1-01dec05.pdf>

Kommissionen fremsatte i november 2005 forslag til Europa-Parlamentets og Rådets henstilling om nøglekompetencer for livslang læring. Henstillingen indeholder et forslag til et europæisk referenceværktøj for nøglekompetencer og et forslag til, hvordan alle borgere kan sikres adgang til at erhverve sig disse kompetencer gennem livslang læring.

Henstillingen har til formål at:

1. Identificere og definere de nøglekompetencer, der er nødvendige for personlig tilfredsstillelse og udvikling, social samhørighed og beskæftigelsesegnethed (employability) i et vidensbaseret samfund
2. Støtte medlemsstaterne i deres arbejde med at sikre, at unge efter grundlæggende almen- og erhvervsuddannelse har udviklet nøglekompetencerne i et sådant omfang, at de er klar til voksenlivet, og at voksne kan udvikle og opdatere deres kompetencer hele livet igennem
3. Frembringe et europæisk referenceværktøj, som kan bruges af politikere, uddannelsesudbydere, arbejdsgivere og eleverne selv med henblik på at lette nationale og europæiske bestræbelser på at nå fælles mål
4. At skabe en ramme for yderligere tiltag på fællesskabsniveau både inden for arbejdsprogrammet for Uddannelse 2010 og de øvrige EU-programmer for almen og faglig uddannelse

Konkret skal henstillingen forsyne medlemslandene med en referenceramme for nøglekompetencer. Der er så op til det enkelte medlemsland at sikre, at deres systemer for grundlæggende uddannelse og erhvervsuddannelse giver alle mulighed for at udvikle nøglekompetencerne i et omfang, der rustet dem til yderligere uddannelse, til voksenlivet og til at begå sig i en vidensbaseret økonomi.

Europa-Parlamentet skal stemme om forslaget i juni.

Læs mere på http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/keyrec_da.pdf

3. maj 2006/ds

OECD TEACHER SURVEY - PLANLAGT OECD UNDERSØGELSE AF LÆRERE

Baggrund for undersøgelsen

OECD gennemførte i perioden 2002-2004 projektet "Teachers Matter: Attracting, Developing and Retaining Effective Teachers" (ADRET), som belyste "The Importance of Teacher Policy". Det vigtigste budskab fra Teachers Matter-rapporten var, at Europa i 2010 vil mangle en million lærere, medmindre der på politisk niveau gøres en massiv indsats for at gøre lærerprofessionen mere attraktiv. Rapporten pegede også på behovet for at tiltrække mere kvalificerede lærere.

På baggrund af resultaterne fra Teachers Matter-rapporten bestemte OECD, at der skulle laves en mere tilbunds gående undersøgelse af læreprofessionen med udgangspunkt i resultaterne fra Teachers Matter-projektet. Da OECD's planer om, at lave denne lærerundersøgelse blev præsenteret for ca. et år siden, udtrykte DLI sammen med størstedelen af de europæiske

lærerorganisationer velvilje over for undersøgelsen. Andreas Schleichers (hovedansvarlig for PISA) oplæg til undersøgelsen var nuanceret og lagde op til en grundig og dybdegående undersøgelse af de vilkår og forudsætninger, der skal til, for at lærere kan arbejde professionelt og imødegå den tiltagende mængde af krav, de stilles overfor.

Uvished om undersøgelsens endelige udformning

På nuværende tidspunkt er der dog for mange ubekendte faktorer, til at der kan siges noget konkret om, hvilken udformning og karakter undersøgelsen vil få. De europæiske lærerorganisationer har dog fra starten været opmærksomme på risikoen for, at undersøgelsen kan blive brugt som grundlag for at indføre resultatløns eller andre ”belønningssystemer” inden for lærerprofessionen. I OECD’s oplæg til undersøgelsen nævnes resultatløns og andre økonomiske incitamentsstrukturer således som et redskab til at tiltrække og fastholde effektive lærere, en anbefaling som stammer fra Teachers Matter-rapporten.

DLI har i forskellige anledninger stillet en række kritiske spørgsmål til lærerundersøgelsen. Bl.a. har DLI forsøgt at spørge ind til undersøgelsens egentlige formål, hvordan man vil bruge undersøgelsens resultater, hvilken politisk status resultaterne vil få, om man vil tage højde for landenes forskellige uddannelsessystemer osv.

3. maj. 2006/ds

ARBEJDSMARKED

TEMA: SERVICEDIREKTIVET

Den 4. april 2006 offentliggjorde Europa-Kommissionen sit reviderede forslag til direktiv om tjenesteydelser i det indre marked – Servicedirektivet. Forslaget er en del af den fælles beslutningsprocedure mellem EU's institutioner, og kan betragtes som Kommissionens udspil til et kompromis mellem Europa-Parlamentet og Ministerrådet. Den nye tekst er langt hen ad vejen baseret på Europa-Parlamentets forslag⁴, men Kommissionen har dog indført en række ændringer. I det følgende gives et kort overblik over det nye direktivforslag og dets formodede indvirkning på det danske uddannelsessystem.

De danske lærerorganisationer er naturligvis meget interesserede i direktivets bestemmelser vedrørende uddannelse, men også bestemmelserne om offentlige tjenesteydelser kan få stor indflydelse på vilkårene for det danske uddannelsessystem.

Uddannelse

Den mest centrale bestemmelse vedrørende uddannelse fastslår, at kurser under det nationale uddannelsessystem ikke er omfattet af Servicedirektivets anvendelsesområde. Dermed skulle i hvert fald folkeskolen, men formentlig også gymnasier og handelsskoler, være undtaget. Problemet med bestemmelsen er dog, at ingen ved, præcis hvordan udtrykket "det nationale uddannelsessystem" skal fortolkes. Skulle der opstå uoverensstemmelser medlemslandene imellem om fortolkningen, vil det i sidste ende være op til EF-Domstolen at tage den endelige beslutning.

Derudover er det mest interessante vedrørende uddannelse i direktivet måske alt det, der *ikke* står. Et eksempel er begrebet "tvingende almen hensyn". Begrebet dækker over målsætninger, under hensyn til hvilke det kan tillades at tilsidesætte bestemmelserne om fx det Indre Marked. Som eksempler herpå nævnes i direktivforslaget bl.a. den offentlige sundhed, beskyttelse af forbrugerne, beskyttelse af miljøet, bevarelsen af den nationale historiske og kunstneriske arv samt social- og kulturpolitiske målsætninger. Omend denne liste må formodes at være ikke-udtømmende, er det foruroligende, at Kommissionen ikke nævner kvalitetssikring af uddannelse som et tvingende alment hensyn, idet EF-Domstolen i en tidligere dom eksplicit har anerkendt dette mål som et tvingende alment hensyn.⁵

Ud fra det synspunkt, at retten til at organisere, finansiere og regulere uddannelsessektoren bør ligge fuldt og helt hos de nationale regeringer, anbefaler DLI derfor, at Danmark i de videre forhandlinger arbejder for en eksplicit, generel undtagelse af uddannelsesområdet fra Servicedirektivet.

Offentlige tjenesteydelser

Helt centralt i bestemmelserne om offentlige tjenesteydelser står begreberne Services of General Interest (SGI) og Services of General Economic Interest (SGEI). Begreberne dækker over forskellige tjenesteydelser, som anses for så væsentlige for EU's borgere, at udbyderne af disse

⁴ Se evt. EUpDate nr. 1/2006

⁵ I sagen C-135/02, Valentina Neri vs. European School of Economics, anfører domstolen således at: "...the aim of ensuring high standards of university education appears legitimate to justify restrictions on fundamental freedoms...".

tjenesteydelser kan pålægges en række forpligtelser om f.eks. at levere ydelsen over hele landet eller til en overkommelig pris. Forskellen på SGI og SGEI består i, at der i SGEI indgår et økonomisk element og at de derfor udføres på markedsvilkår. Eksempler herpå er først og fremmest de såkaldte netværksindustrier som telekommunikations- og transportsektorerne, men også privat undervisning vil falde ind under denne kategori.

Det kan måske umiddelbart virke som en EU jurist-petitesse, hvorvidt en tjenesteydelse er en SGI eller en SGEI. I forbindelse med Servicedirektivet er der dog væsentlige forskelle, idet SGI ikke er omfattet af Servicedirektivet, og dermed ikke kan udsættes for fri konkurrence fra udlandet. Det kan SGEI derimod, i hvert fald til en vis grad.

Grunden til at definitionsspørgsmålet er så vigtigt for de europæiske lærerorganisationer er således, at det skal være muligt for medlemsstaterne at klassificere bestemte uddannelser som SGI – det vil sige tjenesteydelser som er så vigtige, at de ikke blot kan overlades til det frie markeds forgodtbefindende eller udenlandske virksomheder uden for dansk parlamentarisk kontrol.

Problemet i forhold til uddannelsesområdet er, at der ikke findes nogen juridisk bindende definitioner på de to begreber. Derfor er det til tider meget vanskeligt at vurdere, om fx et givent uddannelsesudbud er en SGI eller en SGEI. I sidste ende vil det være op til EF-Domstolen at vurdere. Derfor arbejder DLI sammen med de europæiske lærerorganisationer for, at det i direktivet eksplicit understreges, at fortolkningsretten entydigt og endeligt ligger hos medlemsstaterne, således at det bliver en politisk beslutning.

Hvad mener den danske regering?

En anden årsag til, at lærerorganisationerne ønsker en eksplicit undtagelse af uddannelse fra Servicedirektivet er, at signalerne fra den danske regering skaber uklarhed om området. I et brev af 30. juni 2005 til DLI skriver statsminister Anders Fogh Rasmussen således: *"Det er væsentligt for regeringen, at direktivforslaget ikke kommer til at indeholde formuleringer, som vil kunne opfattes således, at Traktatens tjenesteydelsesbegreb kommer til at omfatte dele af uddannelsessystemet, der ikke hidtil har været omfattet."* I en tale på Københavns Universitet den 21. april 2006 sagde Statsministeren derimod bl.a.: *"For det andet skal vi sætte os som mål at skabe et reelt indre marked for forskning, udvikling og uddannelse."* ¹

Med et indre marked for uddannelse gives der køb på en række af de uddannelsespolitiske virkemidler, som er af afgørende betydning for det danske uddannelsessystem. Den uddannelsespolitiske "værktøjskasse" omfatter såvel indholdsstyring og kvalitetskontrol af de tilskudsberettigede uddannelser som uddannelsesinstitutionernes forvaltning, antal, geografiske dækning og beliggenhed. Disse styringsredskaber spiller man sig af hånden ved en markedsgørelse.

DLI mener, at uddannelse på alle niveauer er et væsentligt kulturbærende element, som er medvirkende til at fremme social sammenhængskraft, integration og demokrati. Med Servicedirektivet i den foreslåede form er der risiko for, at man tager de første skridt mod at gøre uddannelse til en handelsvare. Handel med uddannelse står i modsætning til Lissabon-strategiens mål for uddannelse om at højne kvaliteten og sikre lige adgang for alle, idet betingelserne for bl.a. kvalitets- og indholdsstyring, videndeling og idémobilitet svækkes under markedsvilkår. Samtidig vil øget markedsgørelse af uddannelsesområdet anfægte medlemslandenes traktatfæstede ret til selv at organisere deres uddannelsessektor.

DLI's rolle i processen

DLI har gennem hele lovgivningsprocessen arbejdet aktivt på såvel nationalt som europæisk niveau, for at gøre opmærksom på Servicedirektivets uhensigtsmæssige konsekvenser for uddannelsessektoren. En række eksempler herpå kan findes på DLI's hjemmeside på www.dlint.org, blandt andet en række henvendelser til Folketingets Europaudvalg, et brev til Statsminister Anders Fogh Rasmussen, samt et høringssvar til Økonomi- og Erhvervsministeriet. Folketingets Europaudvalg stillede med baggrund i en henvendelse fra DLI den 9. maj 2006 et spørgsmål til Udenrigsministeren om EF-Domstolens praksis på tjenesteydelses- og etableringsområdet for så vidt angår undervisningsområdet.

Derudover har DLI haft løbende kontakt til Undervisningsministeriet, Folketinget, de danske medlemmer af Europa-Parlamentet, samt til Kommissionen. DLI har også arbejdet tæt sammen med den europæiske fagbevægelse, blandt andet den europæiske lærerorganisation ETUCE, den europæiske faglige sammenslutning ETUC og sammenslutningen af offentligt ansatte EPSU.

24. maj 2006/kb

EUpDate udsendes elektronisk til DLI's medlemmer
Redaktionen afsluttet den 24. maj 2006